

ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ МОЛОДІЖНОГО БЕЗРОБІТТЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто причини молодіжного безробіття в Україні та запропоновано шляхи вирішення даної проблеми.

Ключові слова: безробіття, причини безробіття, молодь, молодіжне безробіття.

Abstract

The reasons of youth unemployment in Ukraine are considered and ways of solving this problem are proposed.

Key words: unemployment, causes of unemployment, youth, youth unemployment.

Вступ

Невід'ємною частиною життя для кожної працездатної людини є робота. Одним із визначних факторів економічного та соціального розвитку будь-якої країни є професійне становлення її молоді. Однією з головних проблем більшості країн світу є молодіжне безробіття.

Проблемні аспекти безробіття молоді досліджуються у працях таких вчених, як В. Брич, В. Петюх, Е. Лібанова, Л. Щетиніна та інших. Проте, це питання є досить актуальним, особливо для українських реалій.

Відповідно до Закону України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні", до молоді відносяться громадяни України віком від 14 до 35 років [1].

На початку 2017р. статус зареєстрованого безробітного в державній службі зайнятості мали 429 тис. осіб. Із загальної кількості безробітних 34,6% – молодь у віці до 35 років. За професійними групами найбільший попит на робочу силу на кінець травня 2017р. спостерігався на найпростіші професії (17,4% від загальної кількості заявлених вакансій), кваліфікованих робітників з інструментом (16,1%) та працівників сфери торгівлі та послуг (15,8%), а найменший – на кваліфікованих робітників сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства (0,8%) і технічних службовців (8,0%) [2].

Рівень безробіття молоді в нашій країні можна порівнювати з африканськими і латиноамериканськими країнами. При цьому справжні масштаби молодіжних проблем на ринку праці набагато більші, адже ту роботу, яку молоді все-таки вдається знайти, навряд чи можна назвати гідною та перспективною. Молоді спеціалісти стикаються з порушенням своїх прав, змушені погоджуватися на неповну зайнятість і готові працювати без офіційного працевлаштування.

Молодіжне безробіття — соціальноекономічне явище, при якому особи у віці 14 -35 років перебувають у пошуку роботи і готові приступити до неї, але не можуть реалізувати своє право на працю, тим самим втрачають основні засоби до існування. Даний вид маргінального безробіття є індикатором соціального стану молоді і відображає ступінь адаптації молоді на ринку праці.

Пошук роботи має вигляд конкурентної боротьби за робочі місця. Оплата праці – низька і не відповідає вимогам повного відтворення робочої сили, зміцненню здоров'я і відновленню рівня працездатності молоді. Як наслідок, знижується мотивація до суспільно-корисної праці.

Тому не вирішенні проблеми з працевлаштуванням молоді призводять до:

- зростання безробіття;
- міграції;
- зниження рівня життя;
- кримінального способу заробітку.

Одні з головних причин зростання молодіжного безробіття є:

- незадовільна загальна економіко-політична ситуація у країні;
- спад економіки;
- скорочення попиту на робочу силу;
- відмова у працевлаштуванні через відсутність досвіду роботи;

- відсутність навичок, необхідних на наявних робочих місцях;
- невідповідність кваліфікації молодих спеціалістів вимогам роботодавців.

Усі ці фактори спричиняють дисбаланс між попитом та пропозицією, що є основною причиною безробіття. Також негативною тенденцією є невідповідність потреби у спеціалістах за окремим фахом, що знову таки зумовлено популяризацією окремих професій в сфері, наприклад, програмного забезпечення.

Для вирішення проблеми безробіття молоді необхідно вжити негайних заходів. До цих заходів належить 4 групи суб'єктів: держава, роботодавці, молоді спеціалісти, навчальні заклади. Тому, кожен з цих суб'єктів має реалізувати заходи для працевлаштування молоді.

Для подолання проблеми безробіття молоді, державною службою зайнятості здійснюються заходи щодо сприяння зайнятості населення: надання інформаційних, консультаційних та профорієнтаційних послуг, створення банку вакансій та пошук підходящої роботи, сприяння в працевлаштуванні громадян, у тому за рахунок реєстрації підприємницької діяльності, організація професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітних, організація і фінансування громадських робіт, виплата допомоги по безробіттю [2]. Разом з тим існує певний дисбаланс між характеристиками бажаної і дійсної роботи. Так, більшість випускників навчальних закладів, які перебувають на обліку як безробітні, мають економічні, бухгалтерські та юридичні спеціальності. Проте, найбільш затребуваними є робітничі професії (токарі, фрезерувальники, верстатники, наладчики устаткування, слюсарі, муляри, будівельники, швачки тощо). З професій службовців затребувані інженери різних профілів (інженериконструктори, інженеритехнологи, механіки, метрологи), вихователі дитячого садка, лікарі, фельдшери, медсестри, вчителі[3].

Теза про те, що молоде поповнення - це і управлінський резерв, і зростання продуктивності, і якісно нова робоча сила, широко відома. Проте, саме в цьому аспекті і виникають протиріччя. На сьогодні склалася тенденція, що молодь, отримавши професійну технічну освіту, після закінчення вищих навчальних заходів, в кращому випадку поповнює когорту менеджерів з продажу. «Інженери» торгують обладнанням, «технологи» - технологіями. Це пов'язано не тільки зі спадом промисловості, а й з тим, що для молоді працювати на промислових підприємствах - неможливо, оскільки праця в сфері торгівлі є більш престижною та оплачувальною, ніж праця в сфері промисловості [4].

На рівні держави необхідно створити загальну Online платформу пошуку роботи для молоді, збільшити кількість місць державного замовлення для непопулярних професій та скоротити бюджетне фінансування популярних спеціальностей, створити додаткові дієві пільги для роботодавців у разі влаштування спеціаліста на перше робоче місце.

На рівні роботодавців доцільно пропонувати програми стажування, практики для молодих спеціалістів, проводити дні відкритих дверей, розвивати молодіжні проекти, залучати додаткові інвестиції у ці напрямки; створювати літні програми працевлаштування студентів, що дозволять здобути досвід після під час навчання.

В свою чергу, молодь повинна бути зацікавлена у проходженні тренінгів, мастер-класів та стажування. Необхідно активно відвідувати ярмарки вакансій, розміщувати резюме на порталах пошуку роботи.

Навчальні заклади повинні запропонувати студентам нові, такі які відповідають часу, дисципліни та вдосконалити практику для студентів, а саме, надавати бази практики безпосередньо на підприємствах та контролювати обов'язкове її проходження, проводити спільно з роботодавцями конференції та ярмарки з працевлаштування студентів.

Сьогодні необхідно розвивати ініціативу молоді щодо професійної підготовки та працевлаштування, заохочення її до активного пошуку роботи й отримання спеціальності або професії, що користується попитом на ринку праці. Дуже важливим є надання для молоді повної та кваліфікованої інформації щодо перспектив професійного зростання.

Висновки

Безробіття молоді в Україні напряму залежить від стану економіки. Проблема безробіття молоді в Україні є однією з головних. Безробіття створює цілий комплекс проблем: скорочується купівельна спроможність населення, бюджет втрачає платників податків, підприємство — персонал. Зростає соціальне напруження. Державна політика подолання безробіття молоді не є ефективною. Це підтверджується відсутністю зв'язку між ВНЗ і ринком праці, недостатнім стимулюванням роботодавців, які створюють робочі місця для молоді. Отже, рішення проблем безробіття молоді, невідповідність ринку освітніх послуг і потреб ринку праці можливо тільки з позиції комплексної, системної співпраці між державою, роботодавцями, молоддю та навчальними закладами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закону України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>
2. Державна служба зайнятості України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/statdatacatalog/list/category?cat_id=3054 Економіка та держава № 4/2016
3. Діденко Н. В. Проблема та шляхи вирішення молодіжного безробіття в сучасному суспільстві / Н. В. Діденко, О. Ф. Родак // Економіка та держава. - 2016. - № 4. - С. 81-84.
4. Глущенко Л.Д. Проблемні аспекти кадрового розвитку малих та середніх промислових підприємств / Глущенко Л.Д., Пілявоз Т.М. // Матеріали XI міжнародної науково-практичної конференції "Проблеми економіки підприємств в сучасних умовах". - Київ, НУХТ, 2015. - С. 94 - 96.

Зінківська Інна Іванівна — студентка групи МСС-14б, факультет комп'ютерних систем і автоматики, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: fkca.mcc14.zii@gmail.com

Глущенко Лариса Дмитрівна — канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: lglushenko@mail.ru

Zinkivska Inna I. — student of group MSS-14b, faculty of computer systems and automatics, Vinnitsa National Technical University, Vinnytsia, e-mail: fkca.mcc14.zii@gmail.com

Glushchenko Larysa D. — Cand. Sc. (Econ.), Assistant professor of the Chair of Economics of Enterprise and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: lglushenko@mail.ru